

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 11. december 2023
Kontor: Sikkerhedskontor I
Sagsbeh: Anne Sofie Brix
Sagsnr.: 2023-09456
Dok.: 3060602

Besvarelse af spørgsmål nr. 303 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 303 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 13. november 2023. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen Dehnhardt (SF).

Peter Hummelgaard

/

Michelle Argir Simonsen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 303 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren redegøre for hvilken hjælp, man kan få som henholdsvis lokal politiker og folketingspolitiker, hvis man oplever trusler, chikane eller vold, jf. at trusler mod kommunalpolitikere er i stigning, og vil ministeren lave en synoptisk opstilling, der redegøre for forskelle og ligheder?”

Svar:

1. Det fremgår af Center For Terroranalyses Vurderingen af terrortruslen mod Danmark (VTD) fra marts 2023, at international forskning peger på en stigning i antallet af trusler og hadefulde ytringer rettet mod bl.a. politikere og forskere på visse områder. F.eks. viste en rapport fra den norske Politihøgskole, at 27 pct. af medlemmerne af det norske Storting og regering i 2017 havde modtaget trusler rettet mod dem selv eller deres nærmeste, mens tallet var steget til 36 pct. i 2021. I en dansk kontekst har Institut for Menneskerettigheder i 2019 peget på, at en markant del af folketingskandidater har været udsat for trusler og chikane. En lignende undersøgelse foretaget af Institut for Menneskerettigheder i 2022 viste, at samme tendens gør sig gældende for lokalpolitikere. Fælles for flere studier er desuden konklusionen, at kvindelige politikere udsættes for disproportionalt flere trusler og chikane sammenlignet med mandlige kolleger.

Det fremgår videre af VTD'en fra 2023, at omfanget af trusler og deres karakter kan medføre adfærdsændringer, såsom at den enkelte modtager af trusler bevidst begrænser sin synlighed i den offentlige debat eller vælger helt at indstille sit politiske engagement. Når trusler og chikane, herunder med afsæt i ekstremistiske narrativer, medfører denne såkaldte *chilling effect*, kan det medvirke til at erodere en helt central forudsætning for et demokrati; at fri debat baseret på fakta kan ske uden frygt for repressalier.

2. Regeringen tager dyb afstand fra chikane og trusler mod vores folkevalgte politikere. Det er vigtigt, at vi værner om vores samfund og vores demokrati. Alle skal kunne føle sig trygge og sikre ved at engagere sig i den offentlige samtale og kunne stille op til valg uden frygt for at blive chikaneret eller truet.

Chikane og trusler af personer i offentlig tjeneste eller hverv, herunder folkevalgte politikere, vil efter omstændighederne kunne straffes efter straffelovens § 119 og § 119 a.

Det følger af straffelovens § 119, stk. 1, 1. pkt., at den, som øver vold, truer med at øve vold eller offentligt eller med forsæt til udbredelse i en videre kreds fremsætter trussel om vold mod nogen, hvem det påhviler at handle i medfør af offentlig tjeneste eller hverv, under udførelsen af tjenesten eller hvervet eller i anledning af samme, eller på sådan måde søger at hindre en sådan person i at foretage en lovlig tjenestehandling eller at tvinge ham til at foretage en tjenestehandling, straffes med bøde eller fængsel indtil 8 år. Ved fastsættelse af straffen for trussel om vold skal det betragtes som en skærpende omstændighed, at lovovertrædelsen har baggrund i den forurettedes lovlige ytringer i den offentlige debat eller i øvrigt har til formål at forhindre den forurettede i at gøre brug af sin ytringsfrihed i den offentlige debat, jf. § 119, stk. 3, 2. pkt.

Det følger af § 119 a, stk. 1, at den, som krænker en af de i § 119 nævnte personers fred ved at kontakte, forfølge eller på anden måde chikanere den pågældende under udførelsen af tjenesten eller hvervet eller i anledning af samme, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

Herudover fremgår det af straffelovens § 81, nr. 7, at det ved straffens fastsættelse i almindelighed skal indgå som skærpende omstændighed, at gerningen har baggrund i den forurettedes lovlige ytringer i den offentlige debat.

Men det er klart, at regeringen i lyset af udviklingen er åben over for at drøfte eventuelt yderligere tiltag, der kan bidrage til at vende udviklingen.

3. Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Rigspolitiet, der har oplyst følgende:

”Rigspolitiet kan generelt oplyse, at politiet iværksætter efterforskning efter anmeldelse eller af egen drift, når der er rimelig formodning om, at et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige, er begået, jf. retsplejelovens § 742, stk. 2.

Hvis politiet derudover bliver kontaktet angående en person, hvor der er indikationer på, at vedkommende forfølger eller chikanerer en anden person, kan politiet ud fra en konkret vurdering af situationen afholde en forebyggende samtale med

den pågældende for at løse en eventuel konflikt. Politiet kan endvidere anvende hjælpe- og beskyttelsesforanstaltninger for at sikre, at den forurettede ikke udsættes for yderligere overgreb, eller at sagen eskalerer. Hvis betingelserne er opfyldt, kan politiet således efter omstændighederne anvende foranstaltninger som f.eks. tilhold og opholdsforbud.

Rigspolitiet skal afslutningsvis henlede opmærksomheden på, at Indenrigs- og Sundhedsministeriet, Kommunernes Landsforening og Danske Regioner – i samarbejde med Rigspolitiet og Politiets Efterretningstjeneste (PET) – i oktober 2023 har opdateret en national vejledning om chikane, trusler, hærverk og vold mod lokalpolitikere. Vejledningen sætter konkret fokus på, hvilke tiltag en lokalpolitiker selv kan gøre for at forebygge og håndtere situationer i forbindelse med chikane, trusler, hærverk eller vold, herunder at der altid kan tages kontakt til det lokale politi.”

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet endvidere indhentet en udtalelse fra Politiets Efterretningstjeneste (PET), der har oplyst følgende:

”Politiets Efterretningstjeneste (PET) har ansvaret for alle personbeskyttelsesopgaver i Danmark. Ved personbeskyttelsesopgaver forstås beskyttelse af en person mod angreb på liv og legeme eller mod i øvrigt at lide fysisk overlast ved på nært hold at beskytte og bevogte pågældende person (livvagter mv.).

Sikkerhedsopgaverne i relation til personbeskyttelse er hovedsageligt relateret til medlemmer af Kongehuset, regeringen, Folketinget, det øvrige officielle Danmark, herværende udenlandske repræsentationer samt særligt truede personer. Der planlægges og gennemføres endvidere sikkerhedsopgaver forbundet med større officielle besøg i Danmark, såsom statsbesøg og politiske konferencer samt andre større begivenheder.

PET løser bl.a. også sikkerhedsopgaver i forbindelse med ministres og folketingsudvalgs rejser til højrisikoområder, sikkerheden ved folketingsvalg, kommunalvalg og regionsrådsvalg samt sikkerheden omkring danske idrætsudøvers deltagelse ved større begivenheder i udlandet.

PET har ved forrige folketings-, kommunal- samt europaparlamentsvalg vurderet de sikkerhedsmæssige aspekter på baggrund af konkrete trusselsvurderinger og på denne baggrund udsendt sikkerhedsvurderinger med anbefalinger til

iværksættelse af politimæssige tiltag for at hindre eventuelle hændelser.

PET rådgiver og vejleder danske politikere, herunder både lokal- og landspolitikere, ud fra en konkret individuel vurdering, om sikkerhedsmæssige spørgsmål i forbindelse med trusler, chikane eller vold.

Eksempelvis foretager PET umiddelbart efter folketingsvalg en sikkerhedsbriefing af nytiltrådte ministre. Sikkerhedsbriefingen omhandler ministerens egen adfærd, mulige trusler, håndtering af disse, ligesom der gives kontaktoplysninger til PET. De enkelte ministres sekretariater rådgives på tilsvarende vis.

PET afholder ligeledes efter henvendelse og individuel konkret vurdering sikkerhedssamtaler med lokalpolitikere, herunder både borgmestre og menige byrådsmedlemmer, som har været udsat for episoder/hændelser af truende/chikanøs karakter. Rådgivningen er i enkelte tilfælde udmøntet i iværksættelse af forskellige fysiske sikkerhedstiltag samt i visse tilfælde personbeskyttelse.”